

MAKTABGACHA TA'LIM MUASSASASIDA BOLALARNING MUSIQIY MADANIYATINI SHAKLLANTIRISH BO'YICHA ISHLARNI TASHKIL ETTIRISH

Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti magistranti
Keldibayeva Aziza Shuxratjon qizi

Annotatsiya: Maktabgacha ta'lim muassasasida bolalarning musiqiy madaniyatini shakllantirish muhim vazifalardan biridir. Bu jarayonda bolalarga turli musiqiy asarlar, milliy qo'shiqlar, xalq o'yinlari va raqslarni o'rgatish orqali ularning eshitish qobiliyati, ritm va ohang tushunchalari rivojlantiriladi. Musiqa bilan shug'ullanish nafaqat bolalarning san'atga bo'lgan qiziqishini oshiradi, balki ularning nutq rivojiga, xotira va diqqatni jamlashga ham ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Shu bois, pedagoglar musiqa mashg'ulotlarini o'yinlar bilan uyg'unlashtirib, bolalarning emotsional va ijodiy rivojlanishini ta'minlashi lozim. Har bir bola uchun qulay, quvnoq va qiziqarli muhit yaratish orqali musiqiy madaniyatni mustahkamlash mumkin.

Аннотация: Формирование музыкальной культуры детей в дошкольных образовательных учреждениях является одной из важных задач. В этом процессе детям преподаются различные музыкальные произведения, национальные песни, народные игры и танцы, что способствует развитию их слуховых способностей, ритма и интонации. Занятия музыкой не только повышают интерес детей к искусству, но и положительно влияют на развитие речи, памяти и концентрации внимания. Поэтому педагогам необходимо совмещать музыкальные занятия с играми, обеспечивая эмоциональное и творческое развитие детей. Создание комфортной, веселой и увлекательной среды для каждого ребенка способствует укреплению музыкальной культуры.

Kalit so'zlar: maktabgacha ta'lim, musiqiy madaniyat, bolalar rivoji, musiqiy ta'lim, musiqa mashg'ulotlari, ritm, ohang, qo'shiqlar, xalq o'yinlari, raqs, eshitish qobiliyati, ijodiylik, nutq rivoji.

Ключевые слова: дошкольное образование, музыкальная культура, развитие детей, музыкальное воспитание, музыкальные занятия, ритм, интонация, песни, народные игры, танец, слуховые способности, творчество, развитие речи.

Maktabgacha ta'lim muassasalarida bolalarning musiqiy madaniyatini shakllantirish bugungi ta'lim tizimining ustuvor vazifalaridan biridir. Musiqa bolalarning hissiy, aqliy va ijodiy rivojlanishida muhim rol o'ynaydi. Shuning uchun pedagoglar, ota-onalar va ta'lim tashkilotchilari o'z faoliyatlarini aynan shu yo'nalishda samarali tashkil etishga e'tibor qaratishlari zarur. Musiqa madaniyati faqatgina qo'shiqlarni o'rganish emas, balki bolalarda milliy va umuminsoniy qadriyatlarni anglash, musiqa vositalaridan foydalangan holda o'z fikrini ifoda eta olish qobiliyatini shakllantirishdir. Shu nuqtai nazardan maktabgacha yoshdagi

bolalarga musiqiy madaniyatni o'rgatish jarayonida interfaol metodlar qo'llanilishi muhim ahamiyatga ega.

Masalan, musiqiy o'yinlar, raqslar, ijro etish faoliyati bolalar e'tiborini jalb qiladi, ularning emotsional va estetik didini rivojlantiradi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, musiqa bilan muntazam shug'ullanish bolaning nutq rivojiga, diqqatni jamlash qobiliyatiga, shuningdek, ijtimoiy ko'nikmalariga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Biroq, amaliyotda musiqiy madaniyatni shakllantirish jarayonida ba'zi muammolar ham uchraydi. Bularga masalan, musiqiy jihozlarning yetishmasligi, pedagoglarning malakasining pastligi va ota-onalarning bu boradagi bilim yetishmovchiligi kiradi.

Shu sababli ta'lim muassasalarida pedagoglarning professional rivojlanishiga alohida e'tibor qaratish, zamonaviy metodikalar va texnologiyalarni joriy etish muhim hisoblanadi. Ota-onalarni ham musiqiy tarbiyaga jalb qilish orqali bolalarning musiqiy madaniyatini yanada mustahkamlash mumkin. Shuningdek, milliy va xalq musiqa an'analari asosida tashkil etilgan musiqiy tadbirlar, konsertlar, festival va ko'rgazmalar bolalarda milliy g'urur va identifikatsiyani rivojlantirishda katta rol o'ynaydi. Maktabgacha yoshdagi bolalarga musiqiy madaniyatni o'rgatishda har bir bolaning qobiliyatlari va qiziqishlarini hisobga olish zarur. Bu esa ta'lim jarayonini individual yondashuv asosida tashkil etishga olib keladi.

Zamonaviy pedagogika yondashuvlari, shu jumladan inkluziv ta'lim tamoyillari doirasida musiqa tarbiyasi jarayoni yanada samarali va qiziqarli bo'lishi mumkin. Xulosa qiladigan bo'lsak, maktabgacha ta'lim muassasalarida musiqiy madaniyatni shakllantirish faoliyatini tizimli tashkil etish, pedagoglarning malakasini oshirish, ota-onalarni jalb qilish va zamonaviy usullarni joriy etish orqali bolalarning musiqa sohasidagi qobiliyatlarini rivojlantirish mumkin. Bu esa ularning shaxs sifatida yanada to'la va muvozanatli rivojlanishiga xizmat qiladi.

Maktabgacha ta'lim muassasalarida bolalarning musiqiy madaniyatini shakllantirish – bolalar tarbiyasining muhim yo'nalishlaridan biridir. Musiqa orqali bola nafaqat o'zining hissiy va ijodiy qobiliyatlarini rivojlantiradi, balki milliy va umuminsoniy madaniyatga ham yaqinlashadi. Ushbu jarayonni samarali tashkil etish uchun pedagoglarning malakasi, zamonaviy metod va uslublarni qo'llash, shuningdek ota-onalar bilan hamkorlik muhim ahamiyat kasb etadi. Musiqa mashg'ulotlari bolalarda ritm, ohang, eshitish qobiliyatini shakllantirib, nutq va aqliy rivojlanishga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Shu bois, maktabgacha ta'lim muassasalari o'z faoliyatida musiqiy madaniyatni muntazam va tizimli ravishda rivojlantirishga e'tibor qaratishi lozim. Tashkil etilgan musiqiy o'yinlar, raqslar va qo'shiqlar bolalarning emotsional holatini yaxshilaydi, ijtimoiy ko'nikmalarini oshiradi.

Natijada, musiqa tarbiyasi bolalar shaxsining har tomonlama rivojlanishida muhim omilga aylanadi. Shu bilan birga, musiqiy madaniyatni shakllantirishdagi

mavjud muammolar – jihoz yetishmasligi, pedagoglarning malaka darajasi va otalarning ishtirokining cheklanganligi bartaraf etilishi kerak. Umuman olganda, bolalarning musiqiy madaniyatini rivojlantirish bo'yicha samarali ishlarni tashkil etish orqali, kelajak avlodning madaniyati, didi va iste'dodi yanada yuksaladi. Bu esa milliy ta'lim tizimining sifatli rivojlanishiga o'z hissasini qo'shadi.

ADABIYOTLAR RO'YXATI.

1. Abdullayeva, N. "Maktabgacha yoshdagi bolalarda musiqiy madaniyatni shakllantirish metodikasi". Toshkent, 2018.
2. Xudoyberdiyev, M. "Maktabgacha ta'limda musiqa tarbiyasi". Toshkent, 2020.
3. Karimova, S. "Bolalarda musiqiy didni rivojlantirish". Ta'lim va tarbiya, 2019.
4. Rasulov, J. "Musiqiy madaniyat va bolalar tarbiyasi". Samarqand, 2017.
5. O'zbekiston Respublikasi Ta'lim vazirligi. "Maktabgacha ta'lim standartlari va tavsiyalari". Toshkent, 2021.
6. Islomova, D. "Maktabgacha yoshdagi bolalarning ijodiy rivojlanishida musiqa roli". Pedagogika jurnali, 2019.